

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

III. Studium hoc & propositum omnibus in genere sociis proprium est, atque adeo omnes, etsi sacerdotes non sint, magnam in eo partem habent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

recolitis, ad non nisi ad confusionem vestram fiat, iuxta illam Prophetam sententiam, Exaltatus autem humilietus sum & conturbatus. Ad quatuor altiore[m] statum & officium te Deus euocauit, tanto magis te humiliet oportet.

Quare quidam de primis priscisque Patribus, scientia æque ac virtute insignis, cum hinc eminentem illum Societatis finem consideraret, illinc vero seipsum intueretur, ita se aiebat confundi, dum nimirum suam insufficientiam, & ad hunc finem ineptiam videret, vt non solum ob suam ad tam sublime munus vocationem non superbiret, verum etiam causa id esset propriæ confusionis, & sui amplius humiliandi occasio. Sic porro & nos facere par est: & sic si fecerimus, nihil plane nobis oberit sublimis, ad quem euecti sumus, statur, nec magnæ & præclaræ sanctitatis, quam de nobis mundani conceperint, opinio, vti nec honor, quem propterea nobis deferent.

Tertio, discere hinc debemus proprio profectui serio, seruentur, & ex animo iacumbere: nam, vt cum proximo agamus, cumque in perfectione promoueamus, solidum & ingens ante virtutum fundamentum iaciamus oportet, vti postea suo loco dicemus.

CAPVT III.

Studium hoc & propositum omnibus in genere Socys proprium est, atque adeo omnes, et si Sacerdotes non sint, magnam in eo partem habent.

Quoniam vero nonnemo animo cadere & contristari forte posset, sibi persuadens eum, quem diximus, finem ad solos Sacerdotes, eosque qui confessiones excipiunt, ac populum pro concione docent, & hæc ministeria immediate circa proximū obeunt, spectare; hinc ad eorum qui in officiis temporalib. & exterioribus

famulantur & adiuuant, consolationem, paucis hoc loco demonstrabimus, finem hunc & studiū, plane esse omnium quotquot in Societate agūt, nec ad solos Sacerdotes & scolasticos pertinere: vt nimirum omnes norint ad quid labores ipsorum, quicumque demum ij sint, referantur, simul et eorum valor & meritum; itaque amplius ad eisdem suscipiendos animentur. Omnes ergo quotquot sumus, vnū corpus, vnā solidam Religionem, & congregationē constituiamus, totius vero huius corporis & congregationis finis est is, quē iam supra diximus, nimirū, non solū sibi, & proprio profectui ac perfectioni, per Dei gratiā attere, verū et salutē & perfectioni proximorū.

Vt autem finem hunc Religioni nostræ proprium, consequi & adipisci possimus, necesse est alios esse prædicatores: alios confessarios, alios professores, alios quoque coadiutores, qui in exterioribus ministeriis coadiuent. Quemadmodū in bello ad consequendā de hoste victoriā, necesse est alios in acie configere, alios ad impedimenta manere: & hi illis ad acriter configendū, & victoriā referendam auxilio sunt: nec minore digni præmio, quā qui ipsa manum conferunt, sed, vti ait Dauid, aqua pars erit descendenti ad prælium, & remanenti ad sarcinas. Et similiter diuidet. Et addit eo loco Scriptura: Et factū est hoc ex die illa, & deinceps constitutum est quasi lex in Israel vsq; in diem hanc. Nec immerito: quia omnes pariter vnū faciunt exercitum & ad victoriā obtinendam tam hi necessarij sunt, quam illi: neque enim illi præliari possent, nisi hi impedimenta pugnantium asseruarent.

Simili modo in nostro proposito serere sibi habet: Omnes quotquot sumus, vnū corpus, vnū exercitū, vnā congregationem & aciem militum Christi, ad istuc animarū conuertendā opus, congregatorū constituiamus: nec posset hic concionari nec ille contentib. aures dare, nec alius in schola docere, aut alius lectioni suæ incumbere, si non esset qui temporalia curaret. Vnde qui hinc intendit, etiā suo modo concionatur, conciones excipit, animas lucratur, & omnis victoriæ

In militia varia functiones.

1. Reg. 30. 24.

Alter alteri in bello necessarius.

Fratres sunt Patrum Coadiutores.

victoriae & fructuum qui colliguntur, par
ticeps est.

*Serm. 14. de
sanctis. pri-
ma de con-
uers. S.
Paulus ve-
stes seruan-
do plus sa-
uit quam
lapidantes.*

Quare bene S. Augustinus ait, Paulum,
dum Stephanum prothomartyrem lapi-
dantium vestimenta asseruaret, magis eu-
lapidasse quam alij omnes, quod omnium
vnus ipse vestes custodiret. Non satis ei
fuit, inquit, suis cum manibus lapidare,
sed, *ut esset in omnium lapidantium ma-
nibus, ipse omnium vestimenta seruabat,*
*magis sauiens omnes adiuuando quam suis
manibus lapidando.* Si ergo in malo lo-
cum habere constet, potius in bono lo-
cum habere dicendum; quia ad remune-
randum Deus est, quam ad castigandum
pronior.

*Tom. 3. E-
pistolae.*

Q. D. M. Auila quadam in Epistola, quam
ad duos sacerdotes in Societatem nostram
propediem ingressuros scripsit, ipsis, qua-
uis iam tum in saeculo naui operarij ef-
sent, & Societatem quae hoc ipsum profi-
teretur, ingrederentur, suadet, vt de proximo
iuuando non magnopere laborent, neue
se inquietent, quod ministris huc ten-
dentibus non applicentur. Et eam dat ra-
tionem, quam ipsi iam ante dedimus: *nam
quidquid in Societate fit, inquit, etiam
lances lauare & tergere, est animarum
conuersio: demum, quousiam Religionis huius
finis est proximi animabus prodesse, & ab
eius conseruatione & incremento, ma-
gnam earum commodum & bonum depen-
det, hinc quidquid ad huius Societatis con-
seruationem & augmentum dirigitur &
ordinatur, esto id etiam vilissimum & ab-
iectissimum sit, est animas conuertere; &
magna ipsum conseruatione obeundum est.*

*Coadiuto-
res sunt
participes
omnium
bonorum
quibus co-
operantur.*

Adeo vt (quoniam corporis huius &
Religionis membra omnes sumus) vnus-
quisque officium & ministerium suum rite
obeundo, ad fructum & vtilitatem, quae
in ea fit, concurrat & cooperetur, ac pro-
inde omnium conuersionum & bono-
rum operum, quae in vniuersa Societate
fiunt, participet. Quod expresse de Coadi-
utoribus temporalibus in Constitutioni-
bus suis B. P. N. declarat. Quare suo quis-
que officio contentus & quietus esse de-
bet, atque adeo vt singulare Dei benefi-

cium interpretari, quod corporis huius
Societatis, in qua ipsi tam operabilis cultus
exhibetur, & animae ita sedulo iuuantur,
membrum sit. Adeo vt quidquid in Socie-
tate fit, sit animas conuertere, etiam co-
quum, ianitorum, & c. agere, quia
finis eiusdem est animas conuertere; hinc
quicumque Societatem adiuuat & coope-
ratur, huic fini cooperatur.

Ostendam id etiam multo euidenti-
us: si enim soli illi qui praedicant, confessiones
audiunt, & immediate cu proximo agunt,
hanc sibi gloriam vindicarent, & illis solis
attribuendus esset fructus, qui in proximo
fit, magnam sane Superiores pra aliis in
Societate dolendi desolationisque occa-
sionem haberent: hi namque minus quam
reliqui particularibus his ministerijs pos-
sunt intendere, puta Generalis & Provin-
cialis; qui satis habent quod agant, dum
provincias suas visitant, ad litteras missas
respondent, negotiaque occurrentia debi-
te pertractant, adeo vt illis, ad bono com-
modisq; proximorum attendendum tem-
pus non superfit. Magis tamen Superior
ad proximi salutem conuersionemque
confert bene suo officio fungens, & su-
per omnes operarios, suae curae concedi-
tos, vigilantiter excubans, vt suas quique
rite & prout oportet partes exequantur;
quam si quasi aliquis de turba consenti-
bus aures daret, & conciones ad populum
haberet.

Quemadmodum operis alicuius prefe-
ctus, artifex, & superintendens, dum pro-
curat & aduigilat, omnes vt munia sua de-
bite legitimeque adimpleant, plus in eo
praestat, quam priuatus aliquis operarius;
& dux in bello plura facit, dum suis agen-
da cauendaque praescribit, quam si vt gre-
garius miles manum cum hoste confere-
ret: imo vero solus facit id, quod omnes ad-
iuuet ac dirigat: itaque ei vni victoria as-
cribitur. Ita pariter apud nos, is qui fa-
crarium curat, qui ianitorum agit, qui alia
officia domestica obeunt, non minus ani-
mas conuertunt, quam aut concionator,
aut confessorius; quod ad hoc eos adiu-
uent, & opem praestent, dum hoc eos onere
leuant,

*Grati-
tudo
de tam
colle-
ctis
causis
causis*

*Superior
mi-
agere
omnia agit*

*Archie-
scum & Duc-
plus pro-
stat quam
operarij
militis.*

*Religione
oper al-
operarij*

Ieuant, quo in hisce ministeriis se commode occupent, quibus alioquin vacare & intendere non valerent.

oculi manui, neu capuepedi, Opera tua non egeo. omnia enim hac officia ad finem hunc assequendum necessaria sunt, ac proinde eum, qui in Societate sit, fructum nemo non Sociorum facit.

Secundo, omnes omnino socii id est tam Coadiutores, quam Sacerdotes, ad animarum saluationem adiuuant, & adiuuare debent, non solum eo modo quo diximus, & bonæ sanctæque vitæ exemplo, quæ (sicut infra declarabimus) primum est, quoddam & peresficax ad hoc medium est, verum etiam verbis, pios, bonos, & ad salutem animarum conducentes, in familiarium cum proximis colloquio conuersationeque sermones intermiscendo. Quod unum est de mediis, per quæ multa in proximo bona fieri solent. Vnde etiam B. P. N. in septima Constitutionum parte, in qua de proximi iuuandi mediis agitur, hoc velut primum ac præcipuum assignat, & quidem ponit id vt generale, quo omnes omnino Socii uti, procurare debent, esto etiam Laici sint & Coadiutores, & horum eo loco speciatim meminit.

II.

Vt autem id melius intelligeremus & opere exequeremur, etiam in Regulas ipsum retulit. Omnes, inquit, pro ratione sui gradus, data commoda occasione, taurur piis colloquiis proximum ad meliora promouere, & consilio ac exhortatione ad bona opera, præsertim ad confessionem excitare. Adeo vt non concionator solum & confessarius, sed & obsonator, procurator, & ianitor, & qui executium socius & comes est, dare operam debeant, bonis vt colloquiis & sermonibus proximum iuuent, statim de rebus animæ salutaribus cum eo agendo; cum illo quidem de pio vsu rosarij; alium monendo vt iuramentis abstineat, hunc, vt ad confessionem veniat; cum qui paulo prouectior est, vt quotidie vesperi conscientiam suam ante somnum examinet. Et sic constat multos fratres Coadiutores, magnum in eis quibuscum conuersabantur, bonis suis colloquiis & sermonibus piis fructum fecisse, multosque ad peccatorum confessionem faciendam induxisse, denique per multas Deo animas asseruisse, & fortasse plures, quam

Colloquia spiritualia proximum iuuant.

B non

corpora huius membra. Quemadmodum corporis alienius membra, non idem officium habent, sed suum vnaquæque proprium: & sicut quo vnumquodque membrum fungitur officio, non eo sibi soli fungitur, sed pro toto homine: neque enim pedes propter se solos ambulant, nec sibi soli manus operantur, nec os pro se tantum comedit, sed propter totum hominem: atque ira de cæteris pari modo in hoc mystico Religionis corpore se res habet. Vt ut autem hac eadem similitudine & comparatione Apostolus, etiam ad eundem finem, dum de Ecclesia Christi loquitur. Sicut, inquit, corpus vnum est, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, vnum tamen corpus sunt. Nam si dixerit pes, Quoniam non sum manus: si dixerit auris, Quoniam non sum oculus, num ideo non est de corpore? & eiusdem membrum? an non id ita fieri oportuit? Nam si totum corpus oculus, ubi audis? Si totum audis, ubi odoratus? Nunc autem posuit Deus membra, & vnumquodque eorum in corpore sicut voluit, & ita, vt vnum alterius ope indigeret, nec oculus dicere possit manus. Opera tua non indigeo, aut iterum caput pedibus. Non estis mihi necessarij. Ad eundem, inquit Paulus, plane modum in mystico Ecclesiæ corpore res se habet: Nam quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, alios Prælatos & Superiores: aliis dedit gratiam curationum, aliis genera linguarum. Necessè est autem diuersa in Ecclesia esse officia & varios gradus: sed omnia sunt vnus & idem spiritus, vniuersaque ad eundem finem, proximi scilicet utilitatem, diriguntur.

Ita porro & in Religione vsu venit, Non omnes enim possunt esse oculi, non omnes linguæ, vel aures: id est, non omnes Superiores esse, non omnes concionatores & confessarii, oportet sint in corpore etiam manus & pedes: nec dicere possunt

Rodriguez exercit. pars 3.

III.
Oratione
proximus
efficaciter
sumatur.
Cap. 9.

Coadiuto-
ribus multi
salute de-
bent, quam
Conciona-
toribus ac-
ceptam fe-
runt.

Luc 3.23.

1. Reg. 2.5.

Isa 54.1.

Gal. 4.27.

Orationib.
fratrum

multi celo

gignuntur.

Isa 49.21.

Isa 9.38.

non pauci concionatores & confessarij.

Tertio, suis item orationibus ad animarum conversionem omnes cooperantur: quod sane inter media ad hoc conductia non postremum est, uti infra dicemus. Etiam hoc medium omnium est & vniuersale. Sepe putabit concionator, confessarius, & is qui ad moribundos iuandos vocatur, quod ipse fructum faciat, & eum fortasse facit is qui eius est socius, eum per feruidas preces Deo commendans; vel coquus, qui pridiana concionis vespera disciplinâ & flagella subiit, Deum precatus ut aliqua per concionem anima conuerteretur. Quam multos concionatoribus sacris spirituales filios Coadiutores & laici auferent, & sibi vindicabunt. Hos quidem illi suos esse putant, sed in die iudicij apparebit non esse ipsorum, sed Coadiutorum & Laicorum: & Ioseph verum pueri patrem non esse, sed tantum putatiuum (*Et putabatur filius Ioseph.*) Videntur quidem esse filij spirituales concionatorum vel confessariorum, putantque homines conuersi illos patres suos spirituales esse: at postea apparebit, eos non nisi à lacrymis atque oratione fratris alicuius Coadiutoris prognatos esse. *Donec sterilis peperit plurimos, & quam multos habebat filios, infirmata est.* Qui proflus videbatur sterilis & infrugifer, plurimos post se trahet filios: & contra, qui patris dicebatur nomine, multosque habere filios videbatur, fortasse ne vnum quidem proprium habere inuenietur. *Lasare sterilis, quæ non parit, & erumpe & clama qua non partoris: quia multi filij deserta magis, quam eius qua habet virum: si enim feceris quod debes, fieri potest, ut pluribus spiritualibus filiis circumcingaris, quam celebres concionatores & confessarij, teque postea miraberis tantis filiorum manipulis vallari, & dices in corde tuo, Quis genuit mihi istos? Ego sterilis & non pariens: ego non sum prædicator, non confessor, non doctus: & istos quis enutrit? quis eos mihi dedit? Dicam: Oratio, suspiria, lacrymæ, & gemitus. Desiderium quippe pauperum exaudiunt Dominus. Oratio humiliantis se*

penetrat celos: *Deus voluntatem timendum se faciet, & deprecationem eorum exaudiet.* Hoc vnum est, quod tam multos filios dat ei qui videbatur sterilis, & patris nomine non appellabatur.

Hoc concionatores & confessarios sepe recogitare debere, dicebat B. P. Franciscus Xaucius: primo quidem, ut fratribus suis se non præponerent, sibi persuadendo plus illos se præstare & operari: deinde, ut hoc pacto maiori inter se omnes vniione & caritate connectantur.

Ad hæc habent & aliud in hoc commodum & bonum Laici, scilicet, quod cum ipsi fructum & lucrum aliquod in animabus eo quo diximus modo, faciunt, securiores sint quam aut prædicatores, aut confessarij & Lectores Scholastici: propterea quod concionator & Lector sepe in magno euanescenti superbiendi que agant periculo; confessarius vero dubius semper sit, malene an bene procedat.

Huc accedit, quod magnas ministeria & munia hæc sollicitudines & impedimenta inuoluant, ita quidem, ut non raro homo, quo iis rite perfungatur, sui ipsius obliuiscatur, ac seipsum & proprium profectum negligat. At Coadiutores securerem suam agunt, meritumque & quæstus eorum in tuto est: quia ab hac vanitate, nec non ab hisce curis anxiiis & scrupulis plane liberi sunt. Adeo ut semper aliqua in lucro nostro partem habeant, & non raro etiam potissimam & maximam; dispendij vero nostri minime participant; sed id totum nostrum sit, totum nobis obuenerit. Vtinam vero interdum non contingat, ut concionator vanam gloriam metat, Coadiutor vero omnem fructum & profectum qui fit, ad se trahat (quia non bona, sed iniqua hæc esset partitio) sed omnes laboris nostri fructu gaudeamus, omnia ad maiorem Dei gloriam semper faciendo.

(.)

CA